

Nybro kommun
kommun@nybro.se

Rektorn vid Paradisskolan 7-9
magnus.holmerin@nybro.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Paradisskolan 7-9
i Nybro kommun

Tillsyn i Paradisskolan 7–9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nybro kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Paradisskolan 7–9 besöktes av Skolinspektionen den 24 oktober 2012.

Fakta om skolan

Paradisskolan ligger i centrala Nybro. Skolan är indelad i tre skolenheter, en enhet med årskurs 4–6, en enhet med årskurserna 7–9 och en enhet med grundsärskola årskurserna 7–10. Skolenheterna har varsin rektor. Detta beslut omfattar Paradisskolan 7–9.

På skolenheten går 284 elever fördelade på 11 klasser. Undervisning i idrott och hälsa sker i kommunens sporthall belägen 600 meter från skolan. I lokaler strax utanför skolområdet bedrivs även undervisning i en särskild undervisningsgrupp som kallas för Resurscentrum. Skolan är inne i en förändringsprocess där den för ett par år sedan var en skola för enbart årskurserna 7–9 och grundsärskolans årskurser 7–10 till att vid Skolinspektionens besök också inbegriper årskurserna 4–6 för grundskolan. I och med läsåret 2014/15 kommer grundskolan omfatta förskoleklass och årskurserna 1–9. Skolan har fyra arbetslag som leds av varsin samordnare. Skolenheten leds av en rektor med stöd av en skolledningsresurs på deltid.

Skolinspektionen har tagit del av nationell statistik och skolans egna uppgifter som visar elevernas kunskapsresultat i årskurs 9. De tre senaste åren uppvisar skolan en nedåtgående trend för andelen elever som nått målen i alla ämnen. För årskurs 9 2011 är det 74,2 procent som når målen i alla ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 2011 är 201,6. Vidare visar statistiken att det genomsnittliga meritvärdet för flickor i årskurs 9 år 2011 är 212,7 och för pojkar 194,6. Flickornas genomsnittliga meritvärde ligger tio procentenheter under rikets genomsnittliga meritvärde för flickor årskurs 9 år 2011. Pojkarnas genomsnittliga meritvärde ligger fem procentenheter under rikets genomsnittliga meritvärde för pojkar årskurs 9 år 2011.

Helhetsbedömning

Elevernas kunskapsresultat behöver förbättras på Paradisskolan. För att ge alla elever möjlighet att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt måste rektorn försäkra sig om att det särskilda stödet utgår från elevens behov och ges på det sätt och i den omfattning som eleven har rätt till. Rektorn måste därför se till att Paradisskolans beslut om åtgärdsprogram och val av stödåtgärderna särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång utgår från elevernas behov. Detta för att elev och lärare men även förälder ska kunna förstå sambandet mellan elevens behov och den undervisning som skolan beslutar om. En elev som vet varför och dessutom tror på att undervisningen kommer att ge bättre resultat har större utsikter att nå sina mål än en elev som inte känner sig delaktig i detta. Med en tydlig och specifik beskrivning av behov och åtgärder får skolan även en god utgångspunkt i sitt arbete med att utvärdera sina insatser.

I arbetet med att förbättra skolans kunskapsresultat är även kvalitetsarbetet av stor vikt. Genom att analysera och diskutera skolans resultat inte bara på individnivå utan även på grupp- och skolvivå kan rektor och lärare på Paradisskolan få ökad förståelse för hur undervisningen måste utvecklas så att kunskapsresultaten kan förbättras.

Den skriftliga individuella utvecklingsplanen utgör en del i arbetet med att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Rektorn och lärarna behöver därför se till att samtliga omdömen håller god kvalitet och att elever och föräldrar får information om elevens kunskapsutveckling i de ämnen som eleven har undervisning i.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att rektor och lärare vidtar de åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.
- Säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.
- Säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller rutiner för rektorns anmälningsskyldighet till huvudmannen.

Motivering

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Som en del i detta arbete framgår av skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid tillsynen framkommer olika uppfattningar om trygghet och studiero på skolan. I samtal med lärare och rektor framkommer att skolan använder sig av enkäter och systematiserade personliga samtal med eleverna i syfte att kartlägga skolans behov av insatser i sitt arbete med att motverka kränkande behandling. Enligt rektor och lärare ger detta arbete en god bild av situationen på skolan. Elever uttrycker att lärarna på skolan inte får kännedom om kränkningar alla gånger eftersom eleverna är osäkra på

hur informationen kommer att behandlas och att det finns en rädsla för repressalier elever emellan. Av skolans egen elevenkät i årskurs 8 och av Skolinspektionens enkät framkommer att flera elever inte känner sig trygga på skolan. Av Skolinspektionens enkät och skolans egna elevenkät framkommer också att både lärare och elever upplever att det saknas studiero på flera lektioner.

Skolan har en trygghetsgrupp som träffas varje vecka där trygghet och studiero diskuteras och följs upp. I varje klass finns två kamratstödare som på skolan kallas för skyddsänglar. Trots att skolan på flera sätt tar reda på hur elever upplever sin skolsituation och att skolan har en beredskap att agera i frågor om trygghet och studiero så finns det elever på skolan som upplever att de inte är trygga och inte heller säkert vågar uttrycka det så att rektor och huvudman får kännedom om detta.

Paradisskolan har en plan mot kränkande behandling som benämns likabehandlingsplan. Det framgår dock inte av planen för vilken eller vilka av verksamheterna årskurs 4–6, 7–9 eller grundsärskolan som den avser. Planen innehåller rutiner för hur personalen ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektorn. Anmälan sker enligt dokumentationen till skolans trygghetsgrupp som består av representanter från Paradisskolans samtliga arbetslag. Trygghetsgruppen ska i sin tur informera rektorn. Planen saknar rutiner för hur rektorn i sin tur ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen. I planen finns en utvärdering av likabehandlingsplan 11/12. I utvärderingen finns åtgärder som skolan för årskurserna 7–9 avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Dock saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts för föregående år i skolans plan.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektor måste se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektor ska också säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse av föregående läsårs åtgärder, så att den till fullo motsvarar författningarnas krav. Rektor måste även säkerställa att de rutiner som beskrivs för rektorns anmälningsskyldighet finns dokumenterade, förslagsvis i planen mot kränkande behandling.

Författning

5 kap. 3 § skollagen 6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammet framgår hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Säkerställa att beslut om åtgärdsprogram fattas i enlighet med författningarnas krav.
- Säkerställa att beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Åtgärdsprogram

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att det i dessa fall ska utarbetas ett åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

Vidare framgår av skollagen att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammet är det formella beslutet och det är detta som ska skrivas under av beslutsfattaren samt innehålla en tydlig information om möjligheten att överklaga beslutet.

På Paradisskolan utarbetas åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som utarbetats. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som beslut, exempelvis är de inte underskrivna av beslutsfattaren. I besvärshänvisningen saknas information att ett eventuellt överklagande ska ske inom tre veckor från den dag som vårdnadshavaren och eleven får del av beslutet.

Av åtgärdsprogrammen framgår elevens behov och även skolans åtgärder för att tillgodose behoven. I något fall är åtgärderna generellt beskrivna, exempelvis som i formuleringen "undervisas med anpassat och individualiserat material". Otydligheten medför bland annat att åtgärdsprogrammet kan bli svårt att utvärdera. De saknar också information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas.

Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen utformas som beslut och att det tydligt framgår inom vilken tid beslutet kan överklagas. Av åtgärdsprogrammen ska framgå konkret hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får rektor besluta om att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör. Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut. Ett beslut om placering i en särskild undervisningsgrupp bör alltid vara begränsat i tid och placeringen ska regelbundet omprövas.

Skolinspektionen har tagit del av beslut om placering i särskild undervisningsgrupp upprättade på Paradisskolan. I dessa saknas motivering för beslutet. De är tidsbegränsade att gälla för ett läsår. I den besvärshänvisning som finns på dokumentet saknas även information om att ett eventuellt överklagande ska ske inom tre veckor från den dag som vårdnadshavaren och eleven får del av beslutet.

Rektorn måste säkerställa att besluten om att stödet ska ges i särskild undervisningsgrupp innehåller en motivering till beslutet. Rektorn ska även se till att det av beslutet om särskild undervisningsgrupp tydligt framgår inom vilken tid beslutet kan överklagas.

Beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektorn besluta om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut.

Enligt Skolinspektionen måste ett beslut om anpassad studiegång vara väl underbyggt och dokumenterat, då det kan innebära en reducerad lärotid och därmed få långtgående konsekvenser för en elev. Beslutet ska innehålla en motivering där det bland annat ska framgå vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll utifrån elevens specifika behov.

Skolinspektionen har tagit del av ett beslut om anpassad studiegång som fattats på Paradisskolan. Den motivering som finns i beslutet är bristfällig, då den enbart anger vilka ämnen som berörs. Det framgår inte hur dessa ämnen berörs och inte heller vilka pedagogiska överväganden som legat till grund för beslutet. I den besvärshänvisning som finns på dokumentet saknas även information om att ett eventuellt överklagande ska ske inom tre veckor från den dag som vårdnadshavaren och eleven får del av beslutet.

Rektorn måste därför se till att de beslut som fattas om anpassad studiegång innehåller en motivering. Rektorn ska även se till att det av beslutet om anpassad studiegång tydligt framgår inom vilken tid beslutet kan överklagas.

Författning

3 kap. 9 §, 11–12 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner sammanfattar konkret vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de

ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd "Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen" (SKOLFS 2012:16), och kommentarer till dessa, framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra för att eleven ska ha framgång i skolarbetet.

Lärarna på Paradisskolan genomför utvecklingssamtal varje termin och i samband med dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna. Skolinspektionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner från vårterminen 2012. Av dessa framgår inte alltid konkret och tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Sammantaget måste rektorn se till att skriftliga individuella utvecklingsplaner utarbetas enligt författningarnas krav, så att dessa kan vara ett verktyg för att synliggöra elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter för elev och vårdnadshavare.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt Skolverkets allmänna råd, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet, bör rektor se till att styrning, ledning, organisation och uppföljningssystem stödjer enhetens kvalitetsarbete. Rektor bör också sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Vid skolinspektionens besök befinner sig skolan mellan två olika system av kvalitetsarbete. Fram till och med läsåret 10/11 formades kvalitetsarbetet lokalt på skolan för att under förra och innevarande läsår vänta på att ett centralt kommunalt uppföljningssystem ska sjösättas där nyckeltal i verksamheterna ska inrapporteras och sammanställas på central nivå. Systemet för detta kvalitetsarbete är ännu inte introducerat i skolorna vilket medför att rektorer i väntan härpå genomför tillfälliga lösningar av skolans kvalitetsarbete. Tillsynen visar att verksamheten vid Paradisskolan 7–9 följs upp och åtgärder vidtas för att utveckla delar av verksamheten. Olika former av avstämningar görs.

Med en så kallad kvalitetssnurra genomför skolan sina analyser som också dokumenteras i form av minnesanteckningar. Under utvärderingsdagar i slutet av läsåret går personalen igenom de mål som skolan har satt upp, analyser av resultat som exempelvis årets betygsresultat och resultat på de nationella proven. Enligt rektorn behöver emellertid det systematiska kvalitetsarbetet förbättras, där ett tydligare fokus läggs på hur skolan generellt ska förbättra sina resultat och inte bara följa resultaten på individnivå.

Skolinspektionen instämmer i denna bedömning då skolans kvalitetsarbete inte bedrivs tillräckligt systematiskt på grupp- och skolnivå. Exempelvis saknas analyser utifrån genus av skolans betygsresultat i jämförelse med riket. Skolenheten saknar en planering över hur verksamheten ska arbeta, bl. a. med elevers inflytande, för att de nationella målen ska uppnås, se bedömning under området Grundläggande värden och inflytande. Även arbetet mot kränkande behandling behöver bli mer målinriktat och bedrivs utifrån en analys av nuläget, se bedömning under området Trygghet och studiero. Skolan saknar också en dokumentation som ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Sammantaget måste rektorn ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan som dokumenteras.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Säkerställa att samtliga alternativ till språkval erbjuds i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Av skolförordningen framgår att som alternativ till franska, spanska och tyska ska en elev få välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Tillsynen visar att eleverna i Paradisskolan erbjuds att som språkval läsa något av språken franska, tyska eller spanska. Av skolans valblankett för modersmål och moderna språk framgår att elever inför årskurs 7 kan välja modersmålsundervisning samt ett språkval där franska, tyska, spanska och förstärkning svenska/engelska ingår som alternativ. Alternativet svenska/engelska vänder sig till elever med behov av extra stöd i engelska och svenska. Rektor anger att alla elever kan välja svenska/engelska eller svenska som andraspråk men att skolan i första hand rekommenderar det till elever som kan vara i behov av stöd. Dock erbjuds ingen undervisning i modersmål eller teckenspråk inom ramen för språkvalet.

Rektor måste se till att modersmål och teckenspråk erbjuds inom ramen för skolans språkval. Skolinspektionen bedömer att språkvalet i Paradisskolan inte lever upp till författningarnas krav och åtgärder behövs därmed.

Författning

9 kap. 5–6 §§ skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Josefin Brüde Sundin och Sofia Lindstrand samt undervisningsråd Gun Bystedt-Nordqvist deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i beslutet grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).